

Asia: VN/24616/2022

Lausuntopyyntö arviomuistiosta poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden henkilötietojen käsittelystä keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla

Kysymykset vastaanottajille

1. Kuinka tarpeellisena näette poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden tai tällaisten henkilöiden perheenjäsenten tai yhtiökumppanien henkilötietojen käsittelyn keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla?

Kysymykseen PEP-henkilöiden henkilötietojen käsittelyn tarpeellisuudesta keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla: Suomen Perimistoimistojen Liitto ry (SPL) pitää arviomuistiossa tehtyjä havaintoja oikeasuuntaisina sekä näkee yleisesti ottaen siinä tunnistetut keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän tavoitteet kannatettavina. Kuitenkin, arvioitaessa kysytyä henkilötietojen käsittelyn tarpeellisuutta PEP-henkilöiden käsittelyssä on otettava huomioon, että edes kansallisesta tietojärjestelmästä on haastava saada täysin kattava ja virheetön. Näin ollen myös tällaiseen, sinänsä tavoitteiltaan hyvään tietojärjestelmään jää mitä todennäköisemmin virheitä ja puutteita. SPL pitää tärkeänä, että tietojärjestelmän käyttö (tai käyttämättömyys) olisi jokaisen ilmoitusvelvollisen vapaasti valittavissa ja sen käyttö maksutonta. Vain näin on mahdollista varmistaa, että ilmoitusvelvollisten kustannuksia ei tarpeettomasti kasvateta pakottamalla ne käyttämään tietojärjestelmää, jota käyttämälläkään on vaikea varmistua, että se toisi yksittäiselle ilmoitusvelvolliselle merkittävää lisäarvoa paremmin rahanpesua ja terrorismin rahoitusta estäen, saati aukottoman ja virheettömän järjestelmän nykyaikojen tilalle tarjoten.

2. Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

Kysymykseen näkökulmista, jotka vaikutusten arvioinnissa tulisi erityisesti ottaa huomioon: SPL pitää tärkeänä, että keskitettyä tietojärjestelmää ei saisi toteutuessaan aiheuttaa ilmoitusvelvollisille kustannuksia, saati merkittäviä sellaisia. Arviomuistiossa tunnistetusti käyttäjänäkökulmasta on tärkeää, että se olisi käyttäjälle maksuton tai enintään omakustannehintaan. Edellä mainitusti tietojärjestelmän käyttö tulisi olla ilmoitusvelvollisille vapaaehtoista eli vain yksi keino muiden joukossa PEP-statuksen selvittämiseen. Yksittäisen ilmoitusvelvollisen tulisi saada tiedot teknisesti toteuttamiskelpoisella rajapintayhteydellä. Rekisteriä vasten olisi voitava myös tehdä jatkuvia screenauksia samalla tavalla kuin vasten sanktiolistoja. Tällä tavoin rekisteristä olisi hyötyä myös asiakkaan jatkuvan seurannan tai epäilyttävien liiketoimien tunnistamisen kannalta.

3. Muuta lausuttavaa

Suomen Perimistoimistojen Liitto kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainministeriölle tästä arviomuistiosta. SPL pitää tärkeänä, että eri sidosryhmiä kuultaisiin kattavasti myös mahdollisen lainsäädäntöprosessin käynnistyessä ja hallituksen esitystä laadittaessa.

SPL näkee rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen tärkeänä. Kansallista lisäsääntelyä harkitessa on kuitenkin kiinnitettävä korostettu huomio siihen, että nykyinen AML-sääntely on jo ilmoitusvelvollisille paikoin sangen raskasta. Mahdollista lisäsääntelyä harkitessa tulisi pitää korostetusti esillä, estävätkö lisäsääntely ja sen mahdollisesti mukanaan tuomat lisävelvoitteet rahanpesua ja terrorismin rahoitusta vai eivät.

SPL pitää olennaisena, että hanketta mahdollisesti edistettäessä ymmärretään, mikä rooli ja merkitys tällaiselle rekisterille annetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä. Poistaako rekisteri ja sen käyttö esimerkiksi velvollisuuden kysyä vastaavia tietoja asiakkaalta vai ei? Entä miten ajantasainen rekisteri on eli onko siinä esimerkiksi viivettä tietojen kirjautumisessa ja mistä se saa tietonsa? Nykyinen liike-elämä on kansainvälistä, eikä rekisteri saisi sivuuttaa PEP-henkilöitä, jotka ilmenevät kansainvälisissä asiakkuuksissa. Muussa tapauksessa rekisterin käytännön merkitys pienenee.

Arviomuistiossa on tunnistettu, että poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden henkilötietojen käsittely edellyttää suojatoimia. SPL huomauttaa, että kuvatut suojatoimet ovat kattavia ja käytännössä vastaavia kuin mitä rekisterinpitäjille on jo nyt tietosuojasetuksella asetettu. Näin ollen mahdollisesti säädettävällä kansallisella lailla ei ole siten tarpeellista säätää näitä vastaavia päällekkäisiä velvoitteita, saati lisävelvoitteita tietoja käyttäville ilmoitusvelvollisille (rekisterinpitäjille). Mahdollisia lisäsuojatoimia on mahdollista toteuttaa myös säätämällä velvoitteita sille viranomaiselle, joka mahdollisesti tulisi keskitetyn rekisterin ja tietojärjestelmän ylläpitäjäksi.

Kantelinen Tero
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry